

Gråhakedoppingen som häckfågel i Blekinge

Thomas Nilsson

I SOF:s serie av riksinventeringar utsågs gråhakedoppingen till en av två inventeringsarter under 2011. Detta var första gången arten förekom som riksinventeringsart.

Upprop förekom både i Vår Fågelvärld och Fåglar i Blekinge. Inrapportering skedde, som numera är brukligt, på Svalan.

Förekomst i Sverige

Artens svenska utbredningen är i stort sett tudelad, med förekomst i Skåne och i Norrlands kusttrakter. Invandring har skett från Danmark respektive Finland. Under de senaste 50 åren har arten dessutom väl etablerat sig på några lokaler i Mellansverige, främst Hornborgasjön, Tåkern och Kvismaren.

Historik

Det är inte i detalj känt när arten etablerade sig i södra Sverige, men fanns kring mitten av 1800-talet väl utbredd i Skåne. Etableringen i Norrlands kusttrakter har skett stegvis från mitten av 1800-talet och arten har fått en allt mer omfattande spridning under senare delen av 1900-talet. I Mellansverige förekom enstaka häckningar under första delen av 1900-talet, men mer omfattande ökning förekom inte förrän under 1960-talet.

I *Svensk Fågelatlas* (Svensson m fl 1999) uppskattades beståndet i Sverige vid 1980-talets början till ca 600 par, fördelade på ca 200 i södra Sverige (främst Skåne och i Tåkern) och ca 400 par i Norrland. Just i Tåkern fanns vid 1980-talets början hela 130 par.

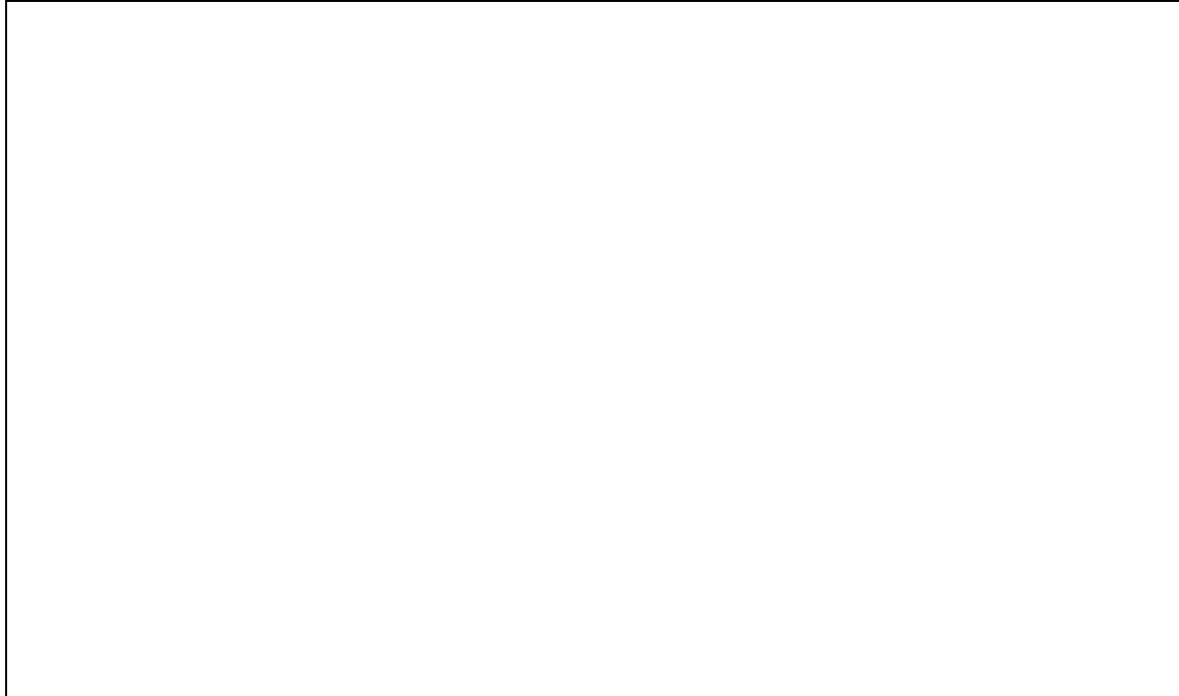
Beståndet har ökat under de senaste decennierna. I Skåne noterades rekordartade 136 par 2003 (*Fåglar i Skåne 2003*). I våra granntrakter i nordöstra Skåne går dock ökningen ganska trögt. Här fanns två par under den ”gamla” Atlasen och nu under nytt Atlasarbete konstateras ca 5 par häcka (Cronert m fl 2010). Även på Öland och Gotland har arten ökat och numera häckar i storleksordningen 20-30 par i vardera landskapet.

Numera beräknas ca 800 par häcka i landet.

Förekomst i Blekinge

Etableringen och spridningen i södra Sverige under senare delen av 1900-talet kom aldrig att omfatta Blekinge. I *Blekinges fåglar* (1993) anges endast två

kända inlandsfynd t o m 1991, båda dessutom av rastande fåglar i oktober. Inte heller under de kommande åtta åren förekom några uppgifter i årsrapporterna i *Fåglar i Blekinge* om inlandsförekomst i Blekinge.

Gråhakedopping . Foto: Ola Bondesson.

Under år 2000 kom ett visst genombrott då en spelande individ uppehöll sig, under häckningstid, i Trummenäsdammen söder om Ramdala. Den förblev dock ensam detta år (*FBI 37: 72*). Nästa år skedde så Blekinges första häckning av arten då ett par fick fram två ungar på lokalen (Lennartsson 2001). Paret återkom under 2002 och häckade lyckat med tre ungar som resultat (*FBI 39: 45*). Under 2003 återkom paret och fick fram tre ungar (*FBI 40: 65*). Under 2003 observerades även en adult fågel i Stensnäs våtmark den 31 maj. Även under 2004 häckade Trummenäsparet och fick fram två kullar (2+1 ungar). Detta år fanns även ett par i Vambåsa våtmark. Paret påbörjade häckning, men resultat uteblev. Dessutom sågs en adult fågel i Sölve grustag 16-21.5 (*FBI 41: 54*). Under 2005 noterades Trummenäsparet endast under bobygge, Vambåsaparet häckade lyckat och fick fram en unge, samt sågs ett ex under bobygge vid Gallåns mynning, Stensnäs (*FBI 42: 49*). Under 2006 observerades paren vid Trummenäs och Vambåsa under april-maj, men några genomförda häckningar kunde inte konstateras. Däremot sågs en unge i Stensnäs våtmark 28-31.7, vilket tyder på häckning på denna lokal eller vid viken strax utanför, där bobygge konstaterats under 2005 (*FBI 43: 41-42*).

Tråkigt nog får man konstatera att denna etableringsfas blev kortvarig. Arten återkom inte till någon av sina häcklokaler under 2007. Inte heller under de kommande åren har någon förekomst under häckningstid konstaterats i Blekinge.

Summeringen av riksinventering blir därför enkel. Enligt uppgifter i *Svalan* observerades arten inte alls i Blekinge under omständigheter som tyder på häckning under 2011.

Litteratur

- Cronert, H., Flyckt, G. & Jungbeck, U. 2010. Fåglarnas utbredning i Kristianstad och Bromölla kommuner, resultat från Skånsk Atlasinventering II, 2004-2009. *Spoven* 2010 (4): 167-192.
- Lennartsson, F. 2001. Gråhakedopping – ny häckart för Blekinge. *Fåglar i Blekinge* 37: 123-124.
- Svensson, S. m fl. 1999. *Svensk fågelatlas*. Vår Fågelvärld, supplement 31, Stockholm.